

Управління відтворенням основних фондів підприємств водопровідно-каналізаційного господарства

І.В. ПОКУЦА

Харківська національна академія міського господарства

61002 Україна, м. Харків, вул. Революції, 12

pokutsa@ukr.net

Розглядаючи управління відтворенням основних виробничих фондів водопровідно-каналізаційних підприємств потрібно враховувати, що засоби виробництва у процесі відтворення повинні виступати у все більш технічно досконалішій формі, що забезпечувала би інтенсифікацію та ефективність їх використання. Відтворення основних фондів підприємств ВКГ здійснюється в різноманітних конкретних формах: капітальний ремонт, нове будівництво, реконструкція, модернізація, технічне переозброєння. Співвідношення цих форм відтворення (простого та розширеного) свідчить про прогресивний чи регресивний характер вдосконалення засобів праці.

В сучасних умовах господарювання підприємств ВКГ, особливу значимість набуває управління процесом оновлення основних фондів. Галузь характеризується високим фізичним і моральним зносом основних виробничих фондів (понад 50%, на деяких підприємствах до 60-70%). Це істотно погіршує всі основні економічні показники діяльності підприємств. Тому проблема оновлення основних фондів, головним чином обладнання, що бере участь у технологічному процесі, потребує першочергового вирішення. Відтворення, за яким відбувається розширення техніко-технологічної бази на основі використання принципово нової технології та техніки, і що здатне забезпечувати істотне підвищення продуктивності праці - є інноваційним відтворенням. Цей процес циклічного характеру має розвиток в часі та визначається циклічною природою науково-технічного прогресу.

Життєвий цикл покоління техніки і технології, з усіма його фазами: науково-дослідні та конструкторські розробки, виготовлення, експлуатація, ліквідація складає в середньому по галузях 20-30 років, а періодичність зміни поколінь техніки майже вдвічі коротше 10-15

років. Тому одним з напрямків вдосконалення процесу відтворення повинна бути балансова ув'язка стадій відтворення основних виробничих фондів та співпадання тривалості строків служби та періоду обороту їх вартості.

Але у зв'язку з галузевими особливостями підприємств ВКГ, та тим, що у сучасних умовах процес управління відтворенням основних виробничих фондів носить переважно стихійний характер, ні об'єкти основних фондів, що підлягають заміні, ні кошти, що виділяються на закупівлю нового замість вибулого обладнання, ні зростання продуктивності принципово нової техніки - не є об'єктами систематичного планування та управління. Це призвело до того, що система амортизації на підприємствах та існуючий процес оновлення основних виробничих фондів не створюють відповідність тривалості строків служби та періоду обороту їх вартості.

Кругообіг основних виробничих фондів - основний матеріально-речовий фактор виробництва. Процес управління відтворенням основних фондів складається з управління наступними стадіями, що циклічно повторюються: управління створенням основних фондів підприємства (придбання та формування основних фондів), управління виробничим споживанням (експлуатацією), управління процесом амортизації основних фондів, управління відшкодуванням вартості основних фондів.

Під впливом науково-технічного прогресу з'являються нові, більш досконалі основні засоби, і цикл їх відтворення та тривалість стадій відтворення скорочується, а сам процес управління ускладнюється. З появою нової техніки і обладнання цикл відтворення переходить на якісно новий рівень, що характеризується підвищеною складністю планування, організації та контролю за відтворенням, та одночасним скороченням цих процесів у часі. Таким чином, розвиток і управління циклом відтворення основних фондів здебільшого визначається зростаючими темпами науково-технічного прогресу.